Psychické potřeby a vývoj dítěte v náhradním rodinném prostředí

PhDr. Mgr.

Jeroným Klimeš,

Ph.D.

http://neplodnost.klimes.us

Křivka přežití

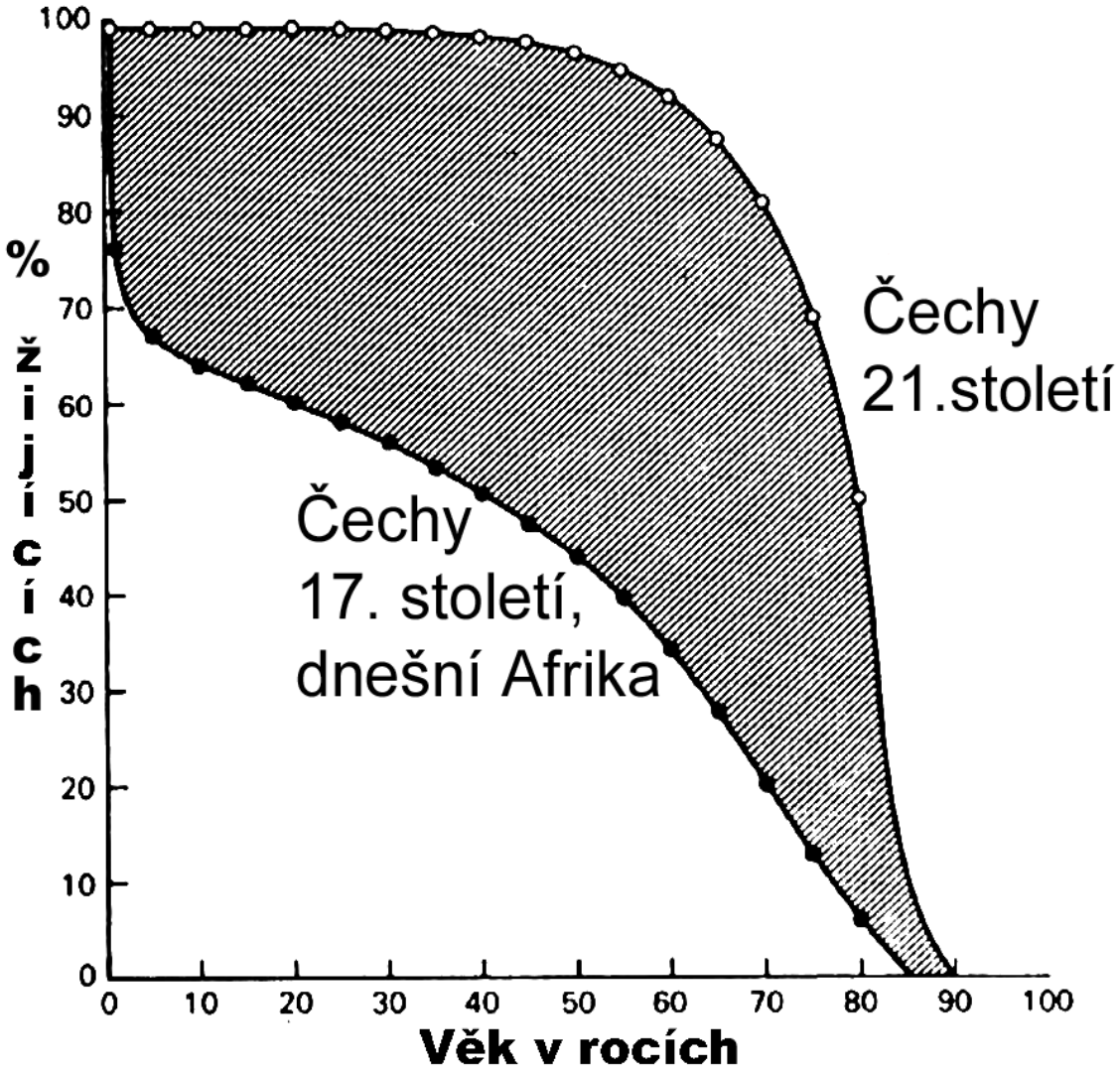

V přírodních podmínkách, před nástupem moderní léčby, umírá 33 % dětí do šesti let. Po pátém roku má dítě výrazně vyšší pravděpodobnost přežití.

Šest let je tedy konstanta, na kterou jsou páry evolučně nastaveny zřejmě geneticky.

Týká se například přechozených vztahů, ale i zájmu o děti do adopce.

V šesti letech o děti ztrácí zájem nejen biologičtí rodiče, ale i náhradní, viz následující graf.

Úhrnná plodnost a děti mimo manželství

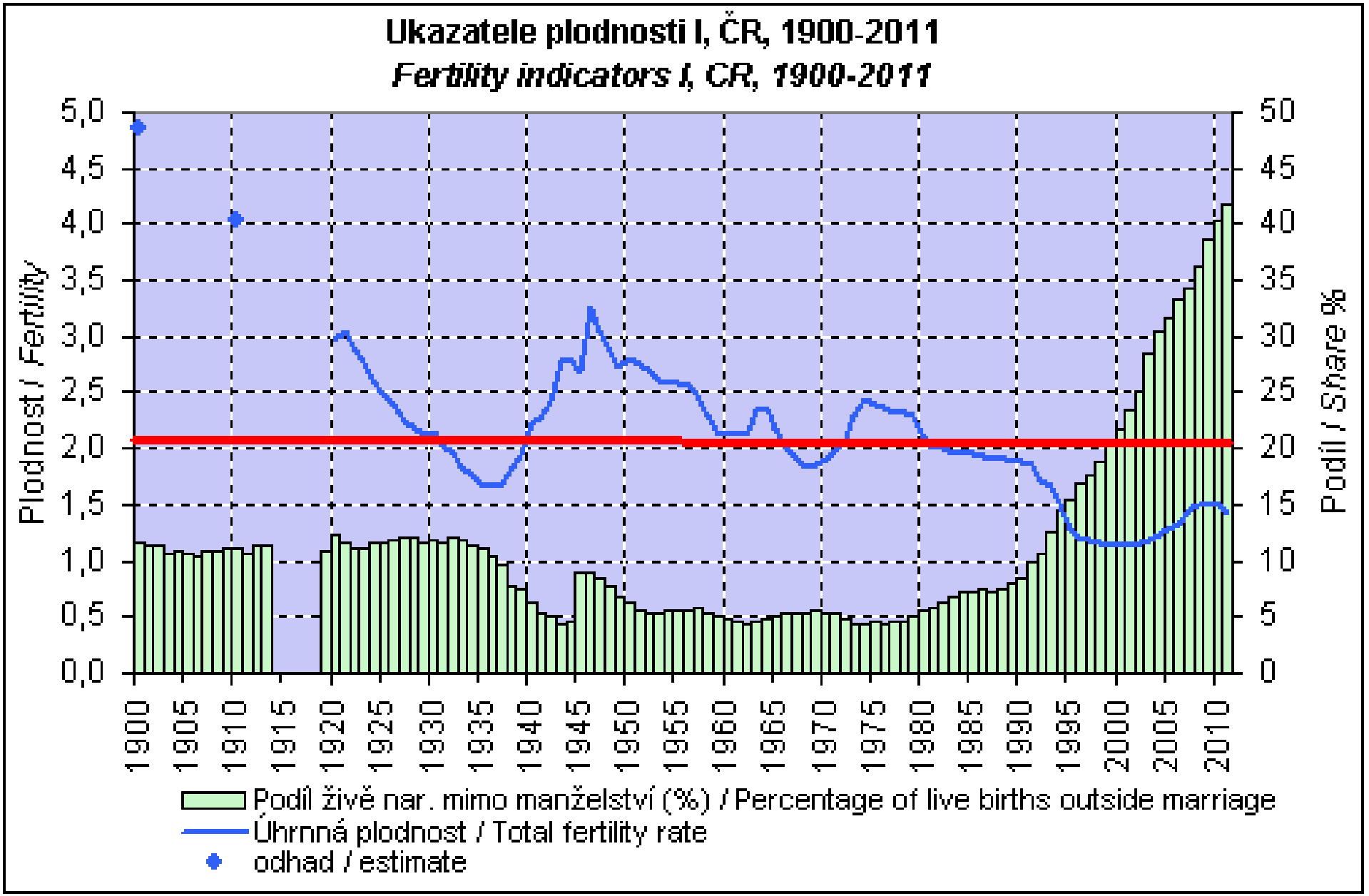

Drobný rozdíl

Dřív třetina dětí umřela, dnes se vůbec nenarodí.

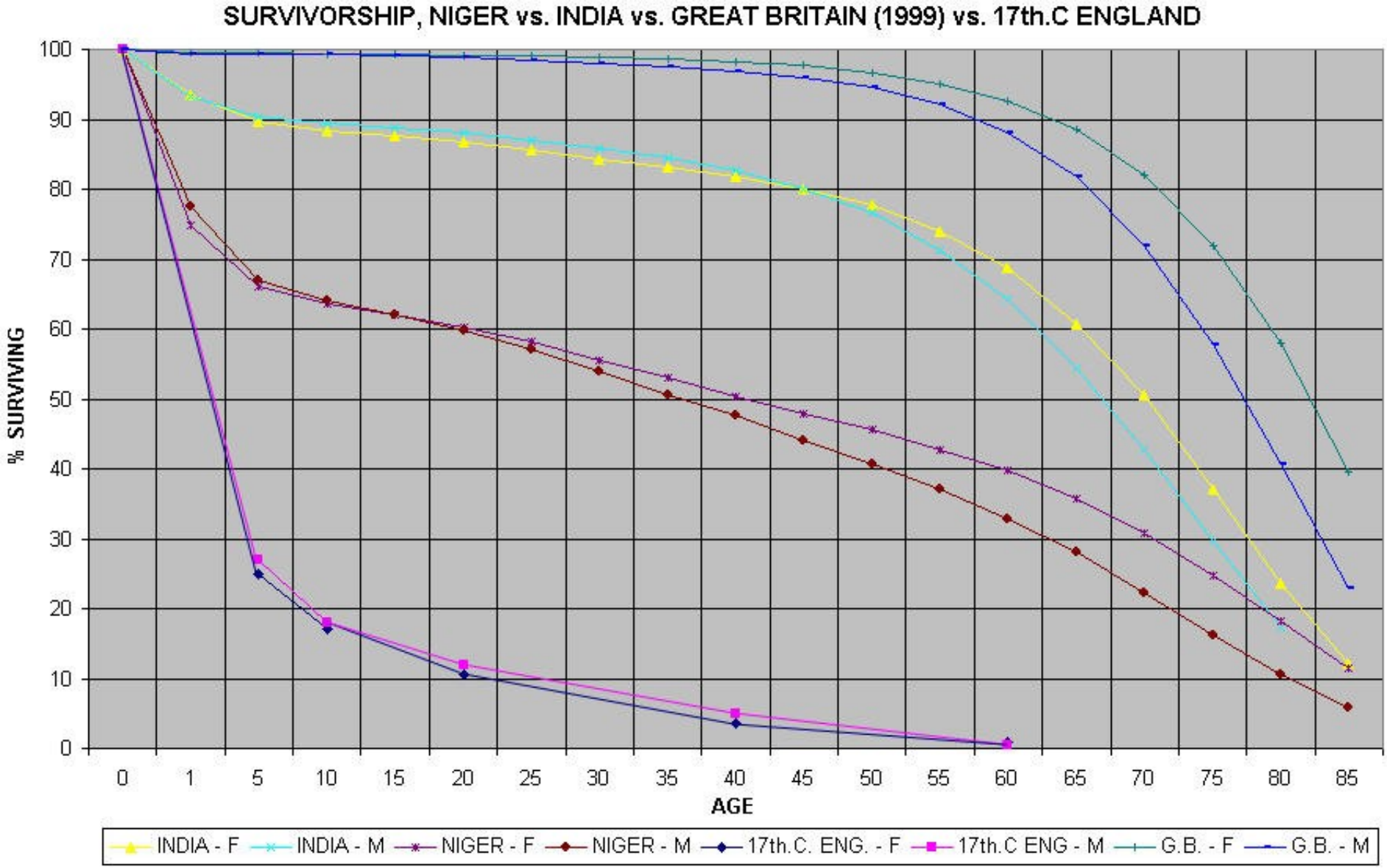

Existují tři způsoby, jak přijít o dítě

1) dítě zemře fyzicky

Dnes méně něž procento, dříve umírala běžně třetina dětí do 6 let

Občas rakovina, autonehody...

2) dítě zemře psychicky

Drogy, kriminalita, bezdomovectví, neschopnost reprodukce...

Ve funkčních rodinách okolo 10 % dětí, v rozvedených rodinách, při střídavé péči, v NRP toto procento samozřejmě narůstá zřejmě až někam k 50 %, tzn. každé druhé dítě se nevyvede

3) dítě se vůbec nenarodí

Dnes chybí do stabilní společnosti třetina dětí.

Tři kritická období dětí bez rodiny

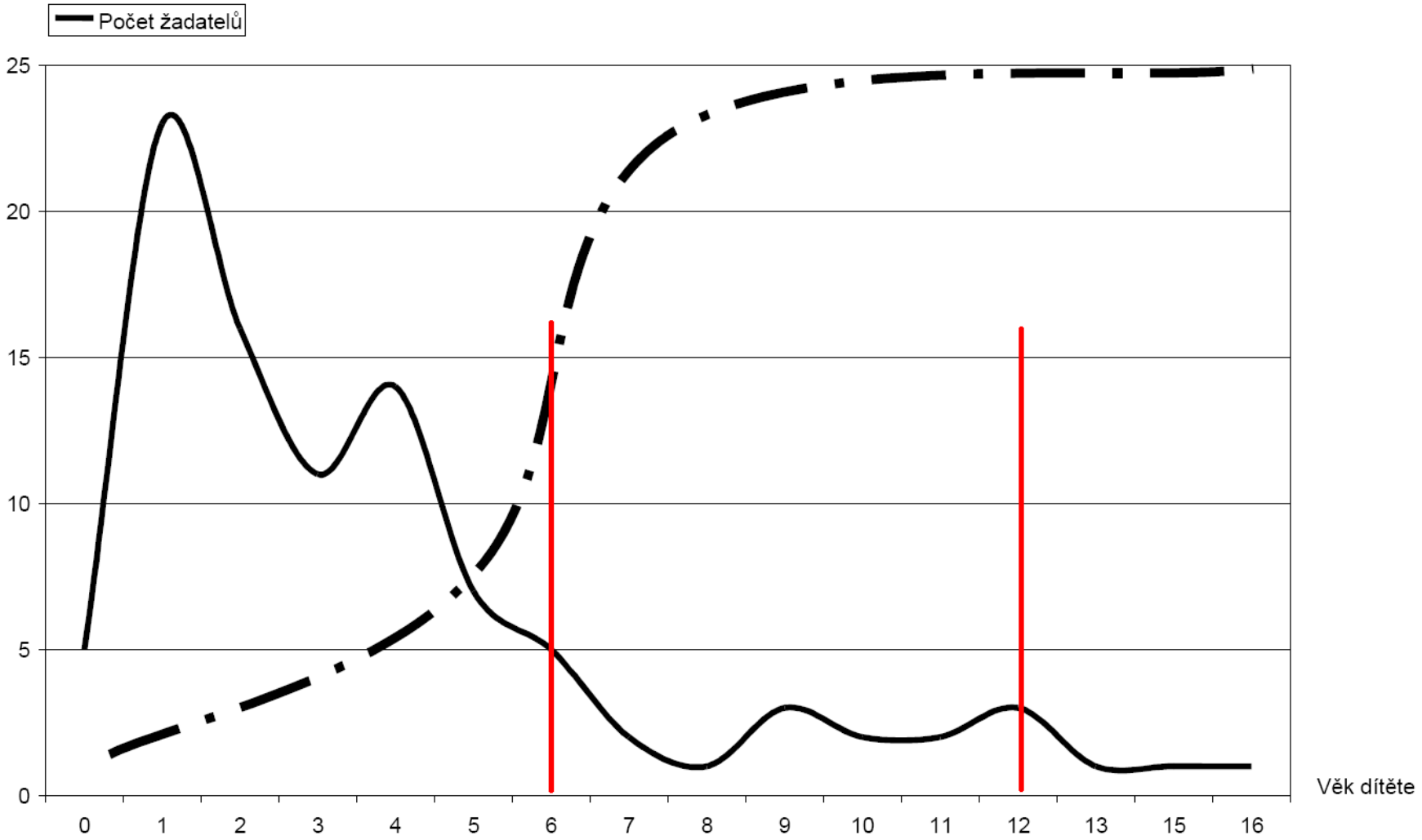

Dvě zlomová období:

šest let – období psychického zrání (škola)

12 let – puberta – biologická dospělost

Tři zlaté věky NRP

Zlatý věk mámy: 0 – 6 let

Na toto období jsou rodiče upnutí. Tento věk je klíčový i pro prarodiče. O mají zájem jak biologičtí, tak i náhradní, převážně neplodní žadatelé.

Děti nejsou právně volné. Setrvávají v ústavu, kde strádají především citově - chybí jim rodičovská figura.

Profesionální pěstouni a dobrovolníci (hostitelé) pro romské děti

Zlatý věk táty: 6 – 12 (puberta)

Nezájem biologických i náhradních rodičů. Chybí organizace, která by táhla profesionální pěstounskou péči. Seznamujeme nezávazně prověřené žadatele s dětmi z DD. Nekupuje se zajíc v pytli.

Generální zkouška: 12 – „18“ (dospělost)

Ve věku po pubertě jsou děti málo ovladatelné. Jediný skutečně účinný způsob, jak je řídit, je pomocí ideologie, morálky, pocitů viny, odpovědnosti. Řidičský průkaz. Sponzorské brigády - finančně nevýhodné pro "zaměstnavatele", ale cílené na pomoc dítěti - splacení dluhu na bydlení. Domovy na půli cesty

Roztomilé nic, co mi snědlo žvanec

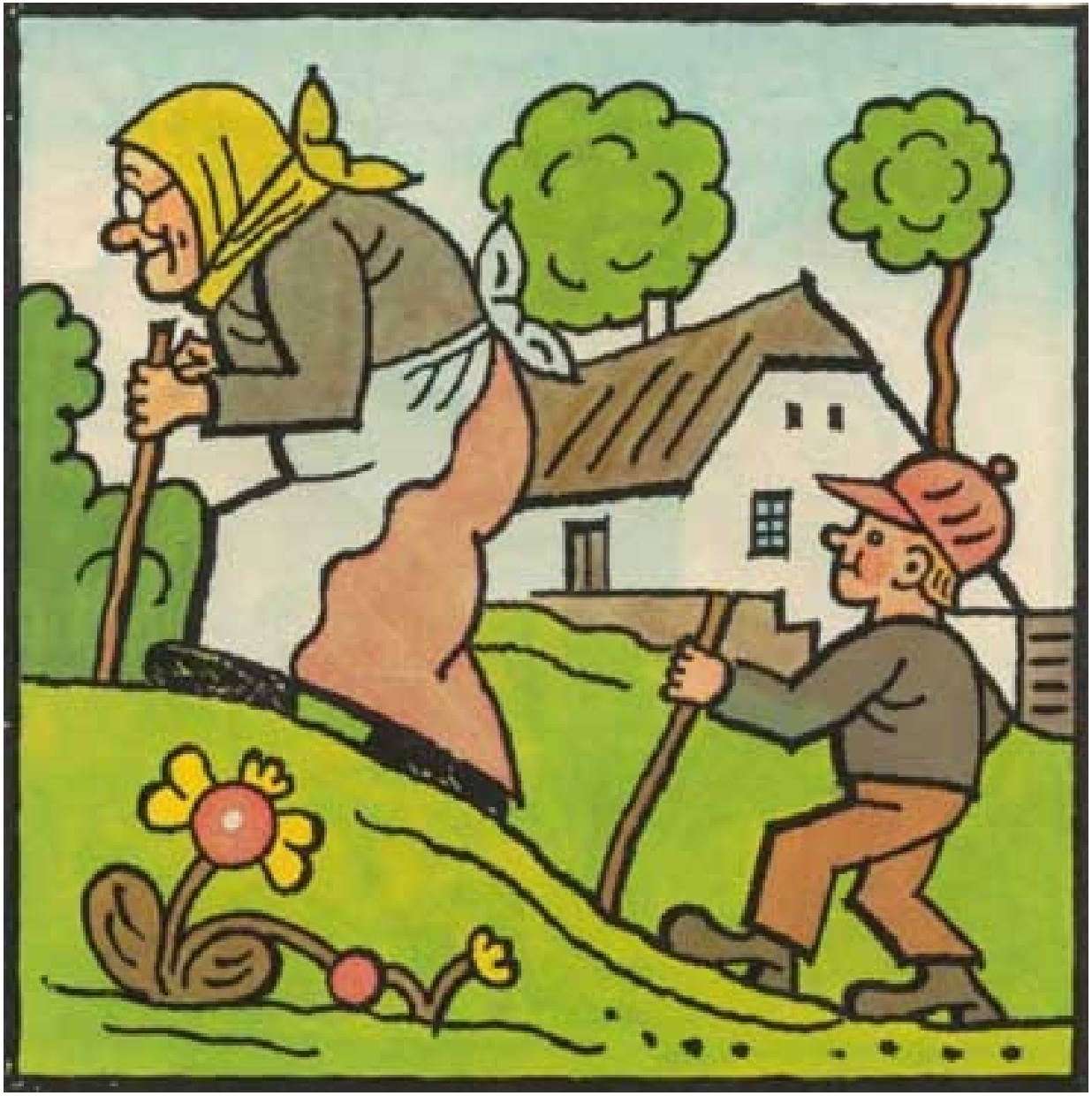

Povýtce všichni žadatelé v NRP jsou nastaveni na citové rodičovství předškolního věku.

Dvě hlavní traumata v NRP

1) citová deprivace díky zmrzačení biologickými rodiči či ústavní výchovou a následná celoživotní psychická labilita

Problém státu – „práva“ rodičů jsou víc než skutečné potřeby dětí

Prioritizace i nefunkčního biologického rodičovství před psychologickým

Předem marné pokusy o sanaci nesanovatelných biologických rodin

S citovou labilitou dětí neumějí náhradní rodiče pracovat.

2) poruchy identity v období puberty a adolescence

Náhradní rodiče intuitivně nabízejí citovou podporu, která byla třeba v prvním období, ale o kterou děti již nestojí

Normální rodič toto období zvládá samospádem, tedy překodrcá.

Normální dítě řeší identitu jen v otázkách vlastní kariéry, ale nemusí řešít otázky původu.

Citová labilita

Nestabilita hlavní rodičovské figury do tří let je hlavním faktorem, který doslova psychicky mrzačí děti v ústavech.

Za to se platí prožíváním, které si normální lidé, tedy i žadatelé o NRP, nedokáží představit.

Děti jsou savci, tedy mají v genech držet se jedné primární pečující osoby. Její absence v nich vyvolává pocit existenciálního ohrožení – dřív se to rovnalo smrt.

Děti se rodí s převahou aktivační mechanismů. Jsou lehce podrážditelné. Jedním z hlavních úkolů matky je naučit je se systematicky sama sebe zklidňovat. Když se nenaučí v raném věku, tak se to s nimi nese celý život v podobně neschopnosti zvládat zátěžové situace.

Všechny tyto jevy se často shrnují pod jeden termín citové deprivace a mají dopad na celý život dítěte. Je jen otázka náhody, zda přerostou jen v neurotismus nebo až v získanou psychopatii (sociopatii, poruchy osobnosti).

Právě proto jsou nespecifické a projevují se prakticky ve všech oblastech života, protože vznikly v raném věku.

Typické následky rané deprivace

- citová nestálost – za jeden den projdou takovými citovými stavy jako normální lidé neprojdou za měsíc
- převažující pocity prázdna či ztracenosti
- anhedonie (ztráta potěšení z běžných aktivit)
- derealizační a depresonalizační syndromy (pocit, že neexistuji, že se mi vše jen zdá)
- neschopnost prožitku flow, tzn. neschopnost ponořit se do práce či do studia
- velice časté návaly úzkosti se střídají s pocity nudy. Obé je neustále pudí unikat z místa, kde právě jsou.
- subdeprivace – chronické rozlady
- neschopnost relaxace a zároveň neumějí pozorovat napětí v těle
- fantazijní bestiárium – neustálé hostilní debaty v rámci denního snění s fantazijními postavami blízkých lidí
- chronická sebenenávist

Sebenenávist a fantazijní bestiárium

Sebenenávist je uložena do anticipovaného chování druhých lidí, do fantazijních postav. Zde Garfield očekával úplně jinou reakci člověka.

Sebenenávist je většinou inhibovaná, tzn. člověk až na nejtěžší chvilky neřekne: *"Já se nenávidím.* To pak je **desinhibovaná sebenenávist**.

Inhibovaná rétorika vypadá: *"Já netrpím sebenenávistí. Naopak já se mám rád až příliš. Jsem spíš egoista."*

Příklad desinhibované sebenenávisti

Podiveně jsem se zeptal jedné holky: "A vy se nebojíte sama stopovat po Evropě?"
Ona: "Proč bych se měla bát?"
JK: "Že by vás někdo znásilnil, či vám jinak ublížil?"
Ona: "Něco tak hnusnýho, jako jsem já, nemůže přece nikdo znásilnit."

Podíval jsem se na ni, jestli to myslí vážně, ale vypadala, že to opravdu není vtip. Byla to hezká holka, kde by nikdo na první pohled neřekl, že může trpět takovou nenávistí k sobě.

Zrcadlový test nespokojenosti sama se sebou

Sledujte, jak se Vám líbí Váš vlastní obličej v zrcadle.

Neznám tě, ale zuby ti vyčistím.

Fantazijní bestiárium

Pro lidi trpící sebenenávistí nejsou nejhorší hektické, stresující okamžiky. Tam se naopak cítí nejlépe. Opravdové peklo zažívají, když je klid a když jsou sami se sebou. Do čtvrthodiny se spouští denní snění. V hlavě se jim to začne hemžit fantazijními postavičkami, které jim neustále něco vyčítají a předhazují. Čím je jim hůř, tím jsou tyto postavičky neodbytnější a hnusnější. Člověk na ně instinktivně použije spontánní obrannou reakci. Zkusí je podobně jako reálné lidi vyhnat. Fantazijní postavy, ale z hlavy vyhnat nejde, takže tím se to vše ještě zhoršuje.

Na fantazijní bestiárium je třeba znát speciální triky – viz Partneři a rozchody

S fantazijním bestiáriem je třeba počítat, když se snažíme pochopit nelogické chování lidí.

Jak vypadají pocity prázdna?

"Je to jako když hraješ počítačovou hru. Jsi tam, chvílemi to prožíváš jako opravdické, ale přitom víš, že to je jenom hra, jen zabíjení času. Že na tom nikomu nezáleží, jestli vyhraješ nebo padneš, vlastně ani tobě ne. A taky je celkem jedno, že při tom občas někoho sejmeš."

Vančáková Martina: Romské dítě v náhradní rodině

Derealizační syndrom
Pocit chronického životního prázdna
Záplatování života, zabíjení času
Bezcennost života vlastního i cizího

Citová labilita se projevuje posunutím klidového prožívání

"Trojjediný" mozek (triune brain)

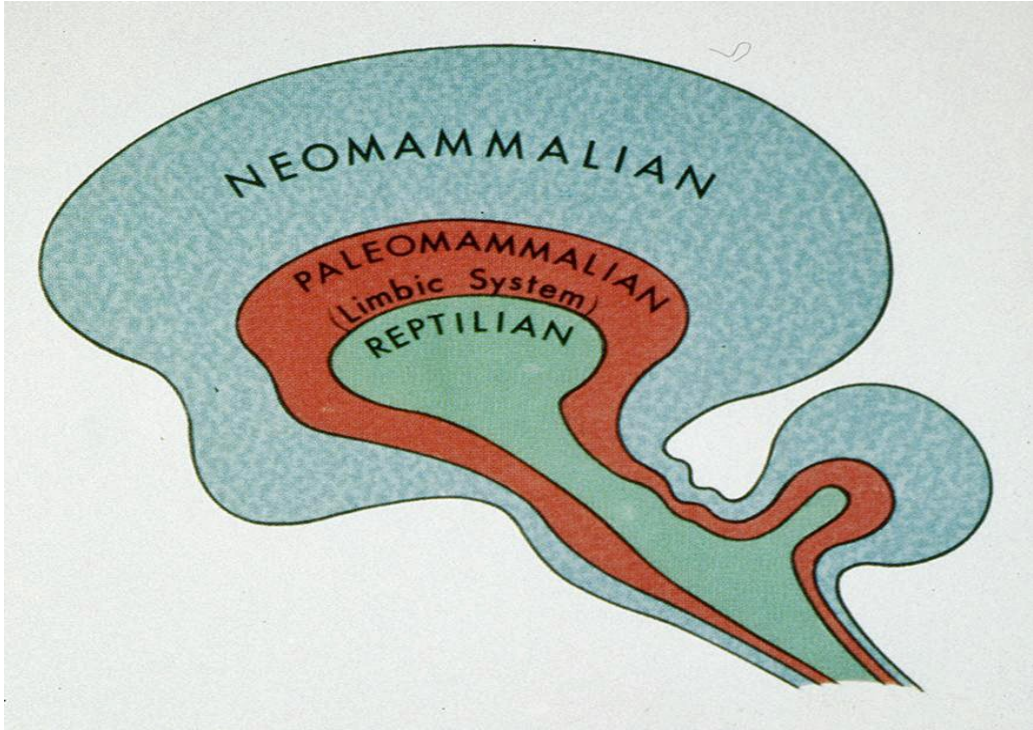

neurovědec Paul D. MacLean (1913-2007): The Triune Brain in Evolution, New York: Plenum Press, 1990.

Prožívání normálního zdravého člověka

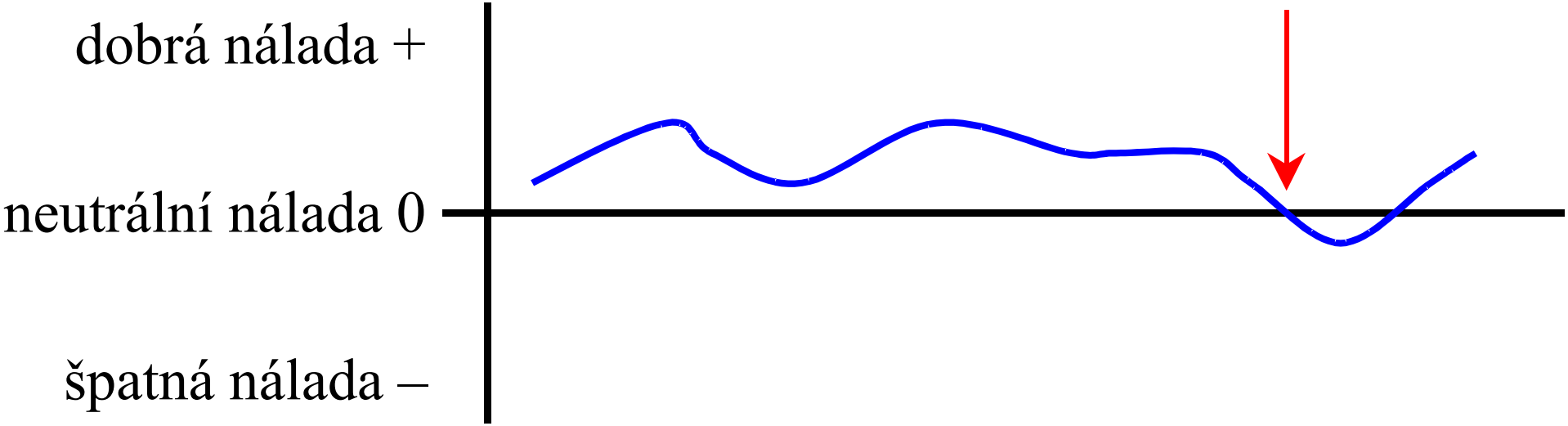

Teorie well-being ukazují, že lidé mají nastavený emocionální systém tak, aby bez ohledu na absolutní stav člověka **kolísal mírně nad nulou**.
Takto člověk je pozitivně laděn po většinu doby, ale občas se propadne pod nulu (červená šipka). Objevuje se **přirozená emocionální indikace** – *„Děláš to dobře, máš dobré pocity. Děláš to špatně, máš špatné pocity.“*

Člověk svými úvahami („savčím mozkem“) je schopen si v omezené míře navodit jak pocit štěstí, tak neštěstí

Záchytná osoba

Po reprodukci je funkcí partnerství vzájemná pomoc a citová podpora.

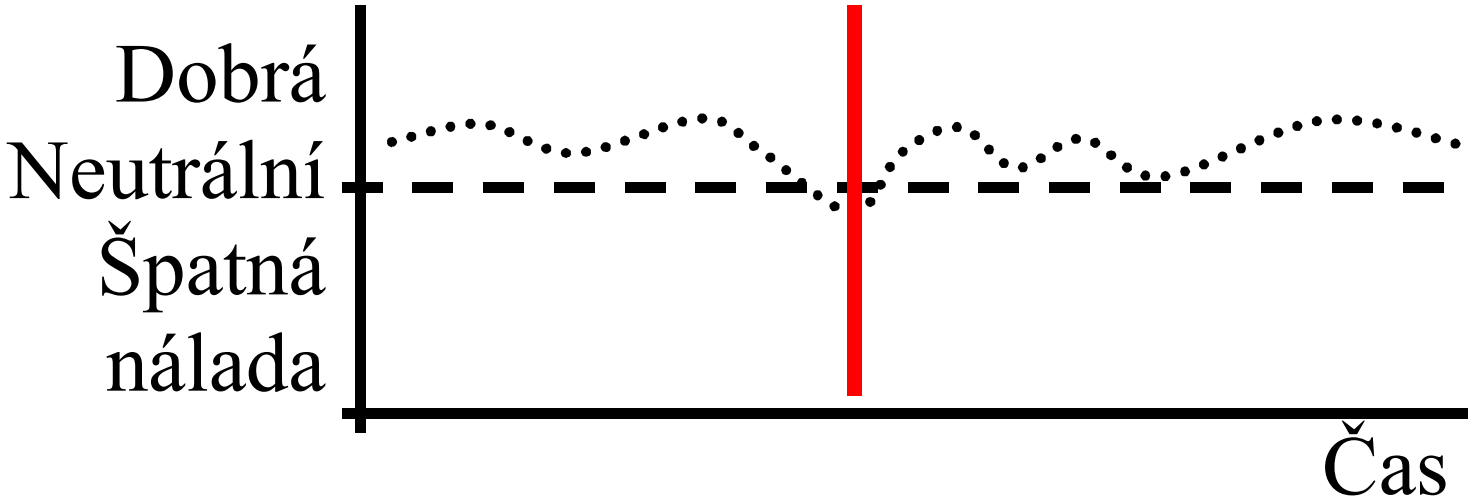

Během dne se nám občas překlopí nálada z pozitivní do negativní a v tomto okamžiku má každý z nás nějakou záchytnou osobu, od které očekává pomoc.

Kdo je záchytná osoba, se nedá ovlivnit silou vůle.

Viz video Werich - královna

U dětí je to samozřejmě rodič: "Mamíií, Tatíií".

U dospělých je to partner, ten, do koho je zamilován, eventuálně jiné osoby: Bůh, fantazijní postava psychologa ap.

Nekonečné přehrávání - příklad

Klientka byla zvyklá zavolat mužovi vždy před odchodem z práce ve čtyři hodiny. Když odhalila jeho nevěru, tak mu samozřejmě nezavolá, ale to nijak neoslabí její odpolední potřebu sblížení. Místo reálného rozhovoru každé odpoledne pákovým efektem do její hlavy napochoduje nejprve proradný manžel a v za ním v těsném sledu šťastná milenka. (Záchytná osoba a vysvětlení, proč se mnou není.)

Následuje fantazijní samomluva, při které se tisíckrát dokola přehrávají urážky z minula, a ona má pocit, že se jen vysmívají její bolesti. Fantazijní hádka končí naprostým vyčerpáním klientky, eventuálně telefonátem - buď nic netušícímu manželovi, kterému je z čistého nebe vynadáno, nebo někdy též psychologovi, aby něco na manžela vymyslel.

Proto první věta je: "Co jste si v hlavě přehrávala půl hodiny před tím, než jste mi zavolala."Pak je třeba zastavit tyto marné a škodlivé pokusy manipulovat s fantazijními postavami.

Stejným mechanismem vzniká fantazijní bestiárium u dětí v NRP

Po rozvodové dvojCD: *The very worst of...*

Víme, kdo nahrál, ale kdo je největší fanoušek těchto cd?
Kdo je nejčastěji přehrává?

Normální versus citově deprivovaný člověk

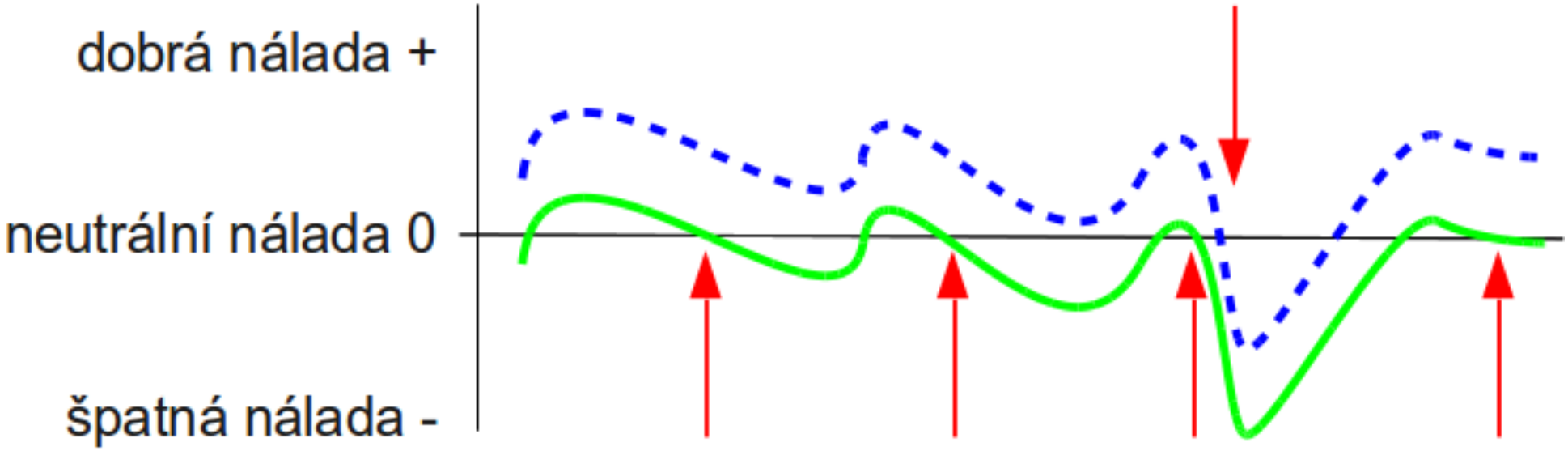

Zatímco normální člověk má jeden propad do špatné nálady, většinou důvodný, tak subdepresivní lidé mají takové propady čtyři jen proto, že jsou na hraně prožitkové nuly. Tři plané poplachy, jen jeden důvodný.

Plané poplachy

- vyžadují zvýšenou pozornost okolí
- když okolí nefunguje, tak se raději upíná na věci
- vedou k chaotickým obranným reakcím – impulzivní výbuchy
- neschopnost flow – práce studia, protože v tom brání citové propady

Typická motivace u jednotlivých druhů NRP

Adopce – dlouhodobá nechtěná neplodnost

Stud a pocity méněcennosti za postižení

Snaha zapomenout na toto období života.

Pěstounství – neukojitelná touha po velké rodině

Chronický sklon předimenzovávat velikost rodiny

Sanace výchovy biologických rodičů pomocí příbuzenské pěstounské péče

Ekonomické motivy

Hostitelství – naivní altruismus

Medvědí služby dětem v dobré víře (spasitelské sklony)

Podceňovaní týmového přístupu

Dospělý je člověk po pubertě

18 je jen hausnumero

Praxe na přelomu letopočtu židů:

Otec mohl provdat dceru i před 12. rokem života, ale

- do 12 let se nemusel ptát, jestli chce nebo ne.
- po 12 roku (po obřadu bat micva) se jí musel zeptat na názor.

Proč? Aby nevznikaly Maryši:

Tys ho otrávila?
Otrávila!

již tehdy se vědělo, že děti po pubertě jsou fakticky neovladatelní, protože jsou biologicky plodní, biologicky dospělí

Jinými slovy pokud se nám daří koučovat mladé ve funkčních rodinách až do 25 let tak je to civilizační výdobytek, který je upřen nejen mnoha rodinám v NRP, ale i mnoha rozvádějícím se párům.

Zkrátka rodiče ztrácejí dítě ve 14 letech

Z emailu rozvedené matky

Nadavky a urazky na mou hlavu primo prsely proudem:

krava, pica, neschopna krava na invalidnim duchode, nejvetsi socka, ktera bydli na Ladvi, pripadne jdi do prdele, do pici, do hajzlu, Ladvi - sidliste, tak hluboko jsi spadla, tady bydli jenom odpad spolecnosti a Ty s ubohym taxikarem, mela by si radeji skocit z mostu, nez zit tady takovy ubohy zivot, nechces to radeji uz ted skoncit, vsichni by si oddechli, v zivote si nic nedokazala, nemas nic, jenom toho pitomeho taxikare, ktery si nedela karieru a ktery Ti pomaha...

Odpověď: Výchova skončila, popřejte mu šťastnou cestu životem
Bude to mít bezesporu složité, neb jest psáno, cti otce svého a matku svou, abys dlouho živ byl a dobře se ti vedlo na zemi...

Paretovo pravidlo

Toto není
Vilfredo Frederico Damaso Pareto

Paretovo pravidlo, které říká, že 20 % investic do firmy přinese 80 % zisku a naopak že 20 % zákazníků spotřebuje 80 % nákladů.

I když dáme biologickým dětem tu nejlepší možnou výchovu, tak se jich odhadem 80 -90 % vyvede a u 10 - 20 % je to větší či menší fiasko.

Ono procento si nastavte vyšší nebo nižší podle toho, jak dobře byste snášeli, kdyby Vaše dítě vypadalo takto. Každopádně okolo **10 % populace je nejrůzněji psychopatologicky narušená.**

Paretovo pravidlo v praxi

Dobry vecer,
rada bych Vas pozadala o schuzku. Jedna se opet o naseho starsiho syna Karla. Byl odsouzen ke 2 letum vezeni bez podminky(za pestovani a prodej drog ve velkem) dne 8.9.2012. Protoze se ale odvolal k vyssimu soudu, nebyl zatcen a byl propusten na svobodu. Ukazal se doma na 3 dny tesne po procesu a od te doby o nem nemame ani my, ani nikdo z nasich znamych ZADNE zpravy. Dokonce ani dvema mladym muzum (u kterych bydlel po svem propusteni) a se kterymi si zjevne dobre rozumel, se uz vubec neozval. Poslali nam dopis s telefonim cislem; manzel s nimi mluvil a dozvedel se par podrobnosti o Karlovi, jak se posledni dobou choval, s kym se stykal, jake bral drogy - uz jine nez jenom hasis. Hlavne crystal, a ten pry opravdu vymyva mozek.
Situace je pro nas jako rodice podobna jako u lidi, kteri maji nezvestne dite (i kdyz uz dospele).
A blizici se vanoce samozrejme nase stradani jeste umocnuji.....

Nasli jsme jeste na internetu vlastne cely jeho prubeh, jeho nazory, myslenky, dokonce i soudni spis.....
A bylo velmi snadne tyto stranky najit.. Pouze na google zadat jmeno: K.N. a vsechno se nam objevilo.
Byla jsem uz opravdu v celkem dobrem stavu a dokonce jsem i bez emoci dokazala o nasi situaci mluvit s prateli a znamymi. Ted se bohuzel muj stav zhorsil a muci mne stale ty nejcernejsi myslenky v souvislosti s nasim synem. A to je to, s cim se ted nejak nemuzu vyrovnat.
Prosim o kratkou odpoved.
Predem moc dekuji.
S pozdravem K.N. matka

Reakce nezúčastněných

Popření – to se mně stát nemůže, na to raději nemyslet

Tlačení viny na matku – to musela udělat nějaké chyby ve výchově

Optimální počet dětí je nejen v NRP 3 až 4

Proti Paretovu pravidlu není jiné obrany, než si pořídit větší počet dětí. Pak mají adoptivní rodiče vcelku jistotu, že se jim alespoň jedno dítě vyvede.

Úřady by neměly zařazovat do evidence ty žadatele, kteří apriori hlásí, že chtějí mít jen jedno dítě, protože ti se zmíněnou pravděpodobností udělají s NRP tragickou osobní zkušenost a takovou jí budou dělat i negativní reklamu.

	1 dítě	2 děti	3 děti	4 děti
alespoň jedno vydaří	60%	84%	94%	97%
alespoň jedno nevydaří	40%	64%	78%	87%
všechny vydaří	60%	36%	22%	13%
všechny nevydaří	40%	16%	6%	3%

Průměrná psychopatologická zátěž populace je okolo 10 %. Biologičtí rodiče jedináčka mají 10 % pravděpodobnost, že se jim jedináček nevyvede. I kdyby procento selhání v NRP bylo děsivých 40 %, přesto už při třech dětech jsou na tom náhradní rodiče lépe než biologičtí rodiče jedináčka.

Pokřivená leč běžně žitá praxe NRP

1) Krásným mladým párům dáváme krásné malé děti, ergo nenáročné na výchovu. Pak nám chybí žadatele s výchovným potenciálem.

2) Žadatelům s nejrůznějšími zátěžemi se dávají děti s různými handikapy - podle pravidla, když ho zničí, tak ho alespoň nebude škoda.

3) Samožadatelkám jen výchovně extrémně náročný odpad. Nic lepšího si nezaslouží, když nejsou schopný si najít chlapa.

4) Každým žadatelům, alespoň jedno dítě, aby se na každého dostalo. Tedy čím více adoptivních jedináčků, tím lépe.

... a pak se strašně divíme, že lidi mají s NRP ty nejhorší zkušenosti.

Jak se liší strádání malých a starších dětí bez rodičů?

V mladším věku děti pociťují absenci rodičů především citově - nepřítomnost rodičovské postavy, nedostatek stimulů.

Od prepuberty se začíná silně formovat identita:

Já jsem ten, který...

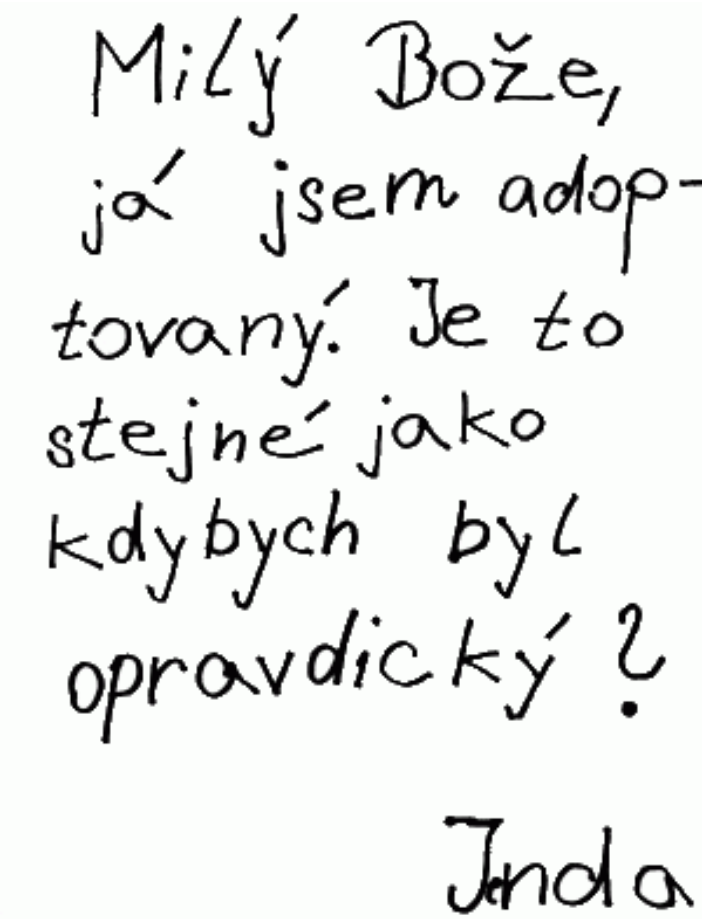

Krize a strádání kolem puberty a adolescence pak už převážně vyplývají ne z citového strádání, ani z genů, ale z poruch identity, například sebenenávisti.

Viz příklad: *Jak končí amatérské pokusy o NRP*

Viz video: Changing identity

Jsem černá tlama!

Email od náhradní matky o Zdeňce (majoritní etnikum) a Lence (Romka)

Minulý týden přišla Zdeňka s tím, že má zprávu na mobilu od nějakého Pepy, že prý chce kontakt na Lenku (romský původ), že je někde viděl na koncertě a že by se s ní chtěl setkat. Lenka z toho byla překvapená, vůbec netušila, o koho může jít, pak si několikrát volali a nakonec se domluvili, že v sobotu přijede Pepa sem.

Obě holky se tedy patřičně vyfikly, vyrazily na rande a Lenka z toho byla očividně vykolejená a nervózní. Když se pak vrátily, viděla jsem, že je Lenka zamlklá, a když jsem se ptala Zdeňky na Pepu, prý je to "děsnej buran" a je s ním nuda.

Zdeňka se s ním nebavila vůbec a Lenka jen ze zdvořilosti. Ukázalo se totiž, že Pepa mínil úplně jinou Lenku! :-) No co, to se přeci stává... Jenomže pak když šly holky spát a já už taky ležela, najednou slyším řev, prásknutí dveřma a Lenka se s peřinou stěhuje do obýváku. Chvíli nesrozumitelně, leč hlasitě nadávala, a pak se rozbrečela. Šla jsem k ní, co

se děje a ona, že ji Zdeňka nechápe, že ji chtěla jenom obejmout a Zdeňka ji odstrčila, že Zdeňka je pořád obletovaná kluky a o ni nikdo ani nezakopne a zase si začala nadávat do černejch tlam apod. a poslala mě pryč...

Druhý den, když jsme byly se Zdeňkou samy, řekla mi, že prý jednou Lenka v opilosti řekla, že by moc chtěla mít normální vztah a jednou dítě...

Zřetelně patrná

sebenenávist

otázky identity - Kdo jsem? Černá tlama!

symbolická funkce identity (Proč mě kluci nechtěj? Protože jsem černá tlama."

neschopnost přijmout podporu od náhradní matky

Jak končí amatérské pokusy o NRP

Teoretická nepřipravenost se kombinuje a násobí co celých řetězců provázaných problémů.

Jeden otec mi říkal: **"Já jsem byl rozhodnut mu to nikdy neříci, ale řekla mu to sousedka v šesti letech..."**

Jenže pak stejně kluka neustále přesvědčoval, že "není cikán".

Když si kluk chodil hrát k jedné cikánské rodině, tak mu rodiče zakazovali se i dívat na tento dům, když šly společně okolo, místo aby s tou rodinou navázali přátelské vztahy.

Když otec přestal výchovu zvládat, tak dítě začal přemrštěně bít.

Nakonec dali dítě zpět do ústavu. Z toho zase utíkal pryč a následovala trestná činnost...

To není jedna chyba, to je celý řetěz vzájemně provázaných chyb.

umožňuje neplodným rodičům nefixovat se na konkrétní vizi dítěte, ale pomáhat jakémukoli dítěti, které potřebuje pomoc.

Dvojitá versus smíšená identita versus asimilace

Líbivá představa

"Neměl by si snad každý najit v životě svou identitu, nezávislou na jeho barvě pleti, ale odpovídající jeho cítění a myšlení takovou, jakou si sám vybere?"

Vypadá to lákavě a člověk si říká, inu proč ne? Odpověď však zní: Nejde to. Ne že by to nebyla lákavá představa, ale v praxi to nefunguje.

Dvojitá identita

99 % času Kubánka, ale v době neúspěchu špinavý cikán.

Tak Lenka s tou školou dopadla jak sedlák u Chlumce... :-)) Ted sice zuří - už není "Kubánka" ale "špinavej cigán", kterej nemá vzdělání, - ale ona to snad časem skousne...

Asimilace

Považuje se etnicky za Čecha, i když je jiného původu.

Smíšená identita

I když vychováváme dítě odmalička jako Roma, tak vznikne smíšená identita – sice si o sobě myslí, že je Rom, ale na druhé straně umí se pohybovat v majoritní společnosti. V praxi asi jako indiáni v USA:

V jedné ruce hamburger, v druhé Cocacolu, na hlavě kšiltovku, ale celým srdcem Apač... Vypadá to jako karikatura, ale je to jediná schůdná cesta pro obě strany – jak pro cestu zachování identity, tak pro cestu asimilace.

Stejně jako Pape se domnívám, že dítě nejen může hrát dvě role, ale že náhradní rodiče musí své svěřené děti k tomu vést a připravovat je na to, že to budou muset umět. Nejlepší vzor jsou děti disidentů za bolševika.

Identita se nevyrábí, ale hledá nanejvýš buduje

Nikdo se nerodí s přáním být homosexuál. Naopak jakmile někdo začne tyto sklony u sebe pozorovat, tak se snaží nejprve je překonat, protože jsou zdrojem nekonečné řady potíží. Tomuto období se říká egodysthoní homosexualita.

I zde se lidé snaží popřít svou identitu, o které tuší, že je ta skutečná – že se zamilovávají do lidí stejného pohlaví. I zde většinou končí neslavně pokusy svobodně si vybrat tu identitu, kterou bych si přál – zde tu heterosexuální. Pokusy převychovávat homosexuály jsou většinou neúspěšné.

Člověk nemůže si vytvořit identitu žirafy, protože ji nemůže testovat vůči realitě.

Období nevděku na prahu dospělosti

Na prahu mladší dospělosti (cca 24 let) se dostavuje fáze nevděku. Honza vyrazil do světa. Za rodnou vískou se posadí na pařez. Otevře si svůj raneček, který dostal od rodičů na cestu, a přemítá nad ním, zda opravdu dostal buchet dost či ty "správné buchty".
Najednou si uvědomí, že pořádně neumí jazyky, že jej rodiče měli více honit do hodin klavíru, že doma bylo citové prázdno nebo naopak citové vydírání, že vystudoval školy, které jsou mu k ničemu, že rodiče měli tu a tu špatnou vlastnost, kterou jej trvale poznamenali, kdyby jej nechali v děcáku, tak se mu nestalo to či ono atd.

- Rodiče mají pocit křivdy. Oni pro ně udělali, co mohli nejlepšího.
- Rodiče musí počítat s touto fázi zrání, aby adekvátně reagovali.
- Tato fáze je dočasná. Dítě se musí postavit na vlastní nohy – bez rodičů.
- Nebezpečí nekonečné manipulativní hádky stylu - obvinění a obhajoba: "Mé dětství bylo hrozné." "Ne, tvé dětství bylo dobré. Mnoho jiných je na tom mnohem hůř." atd.

Rodiče jako širší já

Když člověk je nespojený či frustrovaný, hledá pomoc u blízkých osob – rodičů, přátel či dokonce Boha. Tento nátlak může přerůstat v agresi.

Obecně agrese vůči blízkým osobám je projev nespokojenosti se svým životem, vztekem sama na sebe, tj. projev sebenenávisti.

Vztekem, který se z větší části odehrává bez přítomnosti dotyčných osob, se vybíjí jen v podobně psychosomatizace, tzn. napínáním čelistí, svíráním žaludku či jiných částí těla. Škodí tedy jen dotyčnému.

Nejlepší reakcí na fázi nevděku je upřímně míněná omluva či podmíněná omluva ze strany rodičů:
"Jestliže jsem ti tímto opravdu ublížil, tak se ti omlouvám. Nikdy jsem nechtěl svému dítěti ublížit."

A pak nechat dítěti čas, aby se smířilo se svými obtížemi.

Kritika shora a kritika zdola

Syn přichází za otcem: „Tati, my jsme se ve škole učili o kritice zdola a shora a já furt nechápu, o co jde.“

Táta: „To je jednoduchý. Dej mi kýbl vody a stoupni si pod okno.“

Otec na něj z patra vylije vodu a povídá: „To byla kritika shora. Teď se dojdi převléknout a vezmi si ty kýbl vody.“

Syn si tedy vezme kýbl a zkusí vodu na otce vychrstnout nahoru. Voda vyletí, spadne a zase je to on, kdo je mokrý.

Táta: „Vidíš, tak to byla kritika zdola.“

Tak dopadá každá kritika osob, které jsou součástí širšího já (bývalého partnera, odrostlých dětí, Boha atd.). Když je člověku zle, tak si vybaví tuto blízkou osobu, ale místo úlevy se rozjede fantazijní hostinní interakce (hostinní přemítání), které končí jednak vyčerpáním a pak prohloubením nenávisti, protože dotyčný má pocit, že druzí mu to dělají naschvál, že musejí vědět, jak on trpí.

Děkuji Vám za pozornost

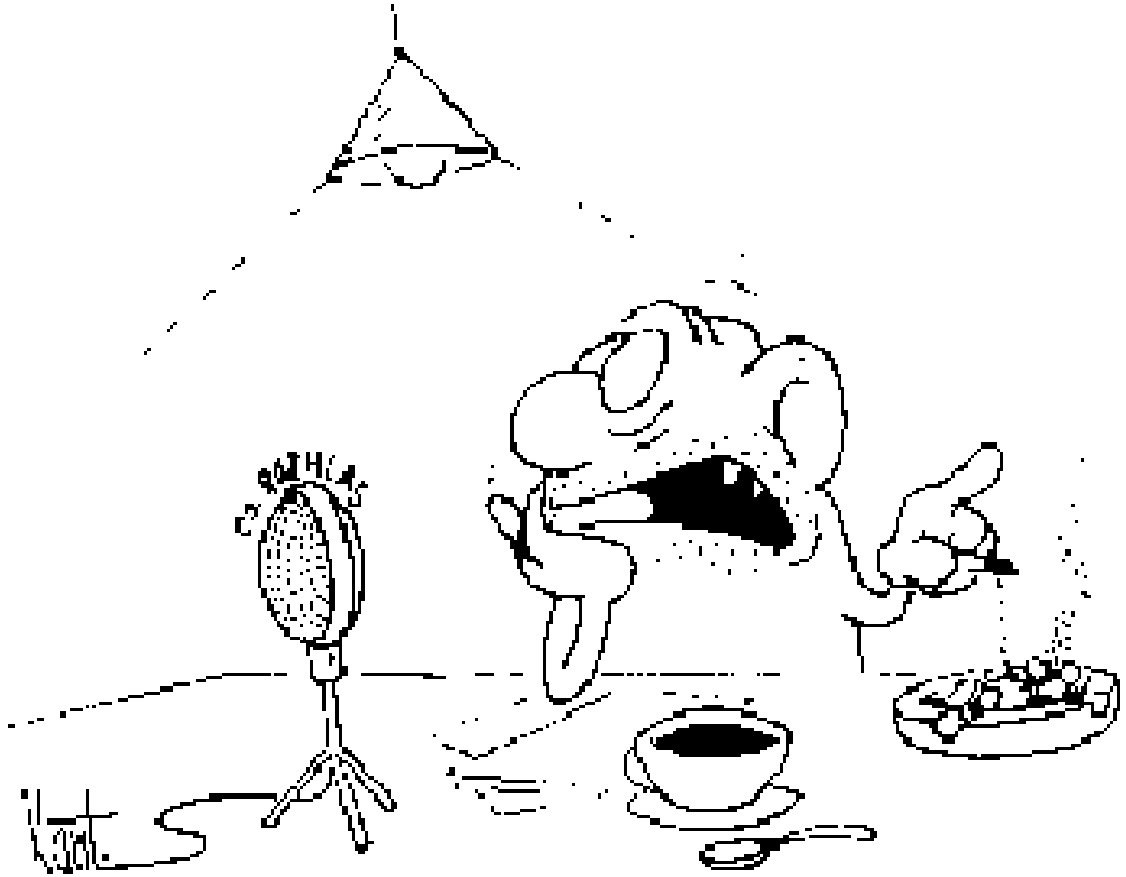

"…a pro ty, kteří ještě nepůjdou spát,
což nepochopím, vysíláme taneční hudbu."

PhDr. Mgr. Jeroným Klimeš, Ph.D.

jeronym.klimes@seznam.cz http://www.klimes.us

Sourozenecká rivalita

Sensu stricto -

Nepříznivá reakce dvouletého sourozence na novorozence v rodině

- nedá se mu nic vysvětlit
- nutno nastavit podmínky, aby nevznikala.

Optimální věkový rozestup mezi dětmi 4 roky

viz lovci sběrači

Sensu lato -

Soupeřící vztahy mezi sourozenci

- Někdy problém rodičů – upřednostňování jednoho z dětí (oblíbenci)
- Dítě by nemělo poznat, že rodič má někoho raději

Sourozenecká rivalita je důsledek citové nenasycenosti

Člověk funguje optimálně pokud cítí, že je štatné milované dítě

- Omezovat poměr výtky ku pochvaly, alepospoň 1:9
- Chválit za samozřejmosti

Souběh krize identity rodičů a děti v adolescenci

Adolescentní krize identity dětí přichází ve stejnou chvíli, kdy sami rodiče se dostávají do krize rodičovské identity (syndrom uprázdněného hnízda).

Zákonitý souběh těchto dvou krizí identit, které jsou vzájemně provázané, je zátěžovou zkouškou pro obě strany.

Jedna strana porůznu čeká oporu v té druhé, nebo se od ní naopak odpoutává.

Mnoho adoptivních rodičů si alespoň zčásti budovalo svou identitu na svém rodičovství. Když pak dochází k výchovným krizím, nebo když jejich děti prochází existenciální krizí, pak tyto obtíže strhávají rodiče do jejich vlastní krize rodičovské identity. Pak například slyšíme, že náhradní rodiče říkají, že je chyba mít "krok adopce založený na romantických představách o tom, jak někoho zachraňujeme." (Tereza Boučková)

Tato rodičovská identita nemusela být v zásadě špatná, ale možná jen nepřiměřená, přehnaná či málo flexibilní.

Příklad neplodnosti - nevyzpytatelní muži

Řešíme nyní s manželem velkou manželskou krizi, přičemž hlavním spouštěcím faktorem je to, že se nám nedaří mít děti. Jsme spolu asi 7 let a více než pět let se snažíme o dítě. Již jsme podstoupili všechno možné, včetně různých metodik IVF, ale vše je marné. Přičemž nikdy nezjistili žádnou zjevnou příčinu. Manžel je zcela zdráv a já bych měla být, podle všech vyšetření, taky. **Je mi 38 a tak se již začínám smiřovat s myšlenkou, že to asi nikdy nevyjde.**

Celou dobu mě manžel vždy velmi podporoval a dodával mi odvahy. Avšak **najednou zjistil, že po vlastních dětech moc touží**, ale již nechce podstupovat martyrium s IVF a adopci si nedovede představit. Přičemž mě prý stále miluje a nechtěl by o mě přijít. (Jak je to ale doopravdy nevím...)

Tak nevíme jak tuto situaci řešit.

Myslím, že se stále máme moc rádi, ale nevíme jak se k tomu všemu postavit a co dál. Proto sháníme nějakého odborníka, s kterým bychom to mohli probrat a ke kterému bychom mohli mít důvěru. Z hlediska manžela si myslím, že by mu vyhovoval spíše muž, než žena.

Přehnaná očekáváním a nároky na přijaté dítě. Přijaté dítě musí kompenzovat jejich handicap.
Sklon zatajovat dítěti jeho původ. Chtějí si hrát si na vlastní dítě. Zapomenout na těžkou minulost neplodnosti.
Neschopnost se vzdělávat v problematice NRP. NRP je nezajímá, oni chtějí dítě.
Přehnaný strach z rasy a věku dítěte versus přeceňování vlastních schopností a znalostí.
Neschopnost spolupracovat, sdružovat se a předávat si zkušenosti s jinými rodinami v NRP. Stydí se za svůj handicap.
Neschopnost spolupracovat s odborníky po přijetí dítěte a případných problémech. Výchovné problémy jakoby byli potvrzením jejich imanentní méněcennosti.
Zaměňování sociálního statu s vhodností pro NRP. Když jsem JUDr., MUDr, PUDr. či úspěšný manager, herec ap., tak to implicitně znamená, že o NRP vím dost, nemusím chodit na přípravné kurzy.
Manipulace při vyšetření – pocity křivdy a nároku. "My musíme na vyšetření, ale plodní rodiče nemusí." NRP představuje další životní křivdu.

Statisticky významné rozdíly mezi plodnými a neplodnými žadateli o NRP

viz disertační práce na www.klimes.us/neplodnost

Neplodní žadatelé nestojí o pěstounství, ale o osvojení, adopci.

Jsou mnohem více rasově vyhranění. Chtějí bílé dítě a odmítají i míšence, zejména poloromského.

Tvrdí, že by do NRP nešli, kdyby měli vlastní dítě (nejde jim o pomoc dítěti, ale především o kompenzaci vlastního handicapu.)

Na rozdíl od plodných žadatelů chtějí zatajovat před okolí původ dítěte, stydí se za něj, že není jejich.

Lpí na co nejmenším věku osvojeného dítěte, čímž samozřejmě nechávají na holičkách starší děti, které by taky potřebovaly rodiče.

Proč máme tolik dětí v dětských domovech a zároveň tolik žadatelů o adopci?

Nekompatibilita postižení - neplodní žadatelé se míjejí s dětmi bez rodičů

Máme mnoho dětí starších pěti let, které by byly právně volné, ale ty nikdo nechce.

Intuitivně bychom předpokládali, že lidé s různými postiženími si budou rozumět a vzájemně se doplňovat, ale opak je pravdou.

Je to jako by člověk, který umírá hlady, odmítal skývu chleba s tím, že on přeci jí jen pečená holoubata, která si sám připraví.

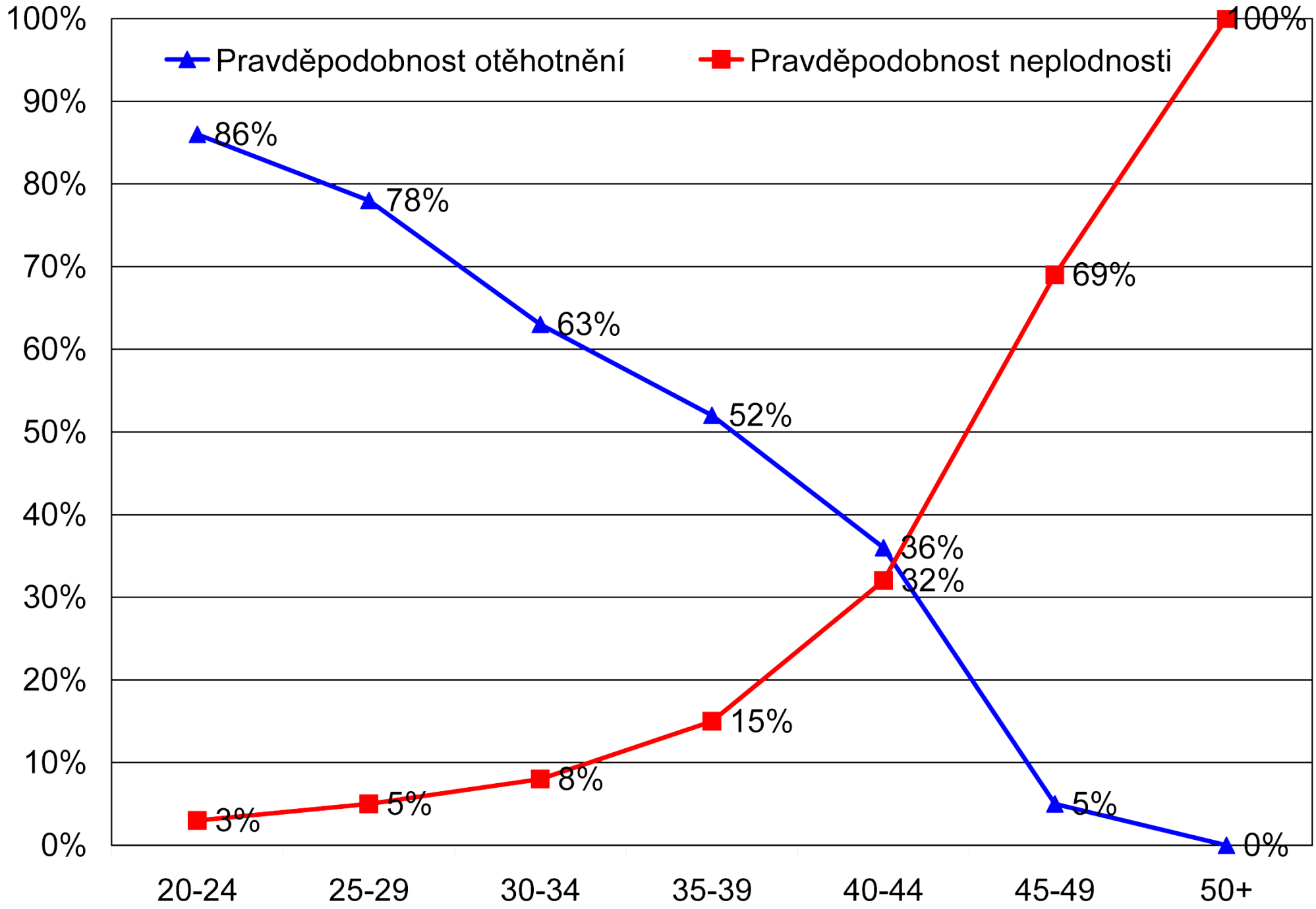
Pravděpodobnost otěhotnění
Pravděpodobnost neplodnosti
100%
90%
80%
70%
60%
50%
40%
30%
20%
10%
0%
86%
78%
63%
52%
36%
5%
0%
3%
5%
8%
15%
32%
69%
100%
20-24
25-29
30-34
35-39
40-44
45-49
50+

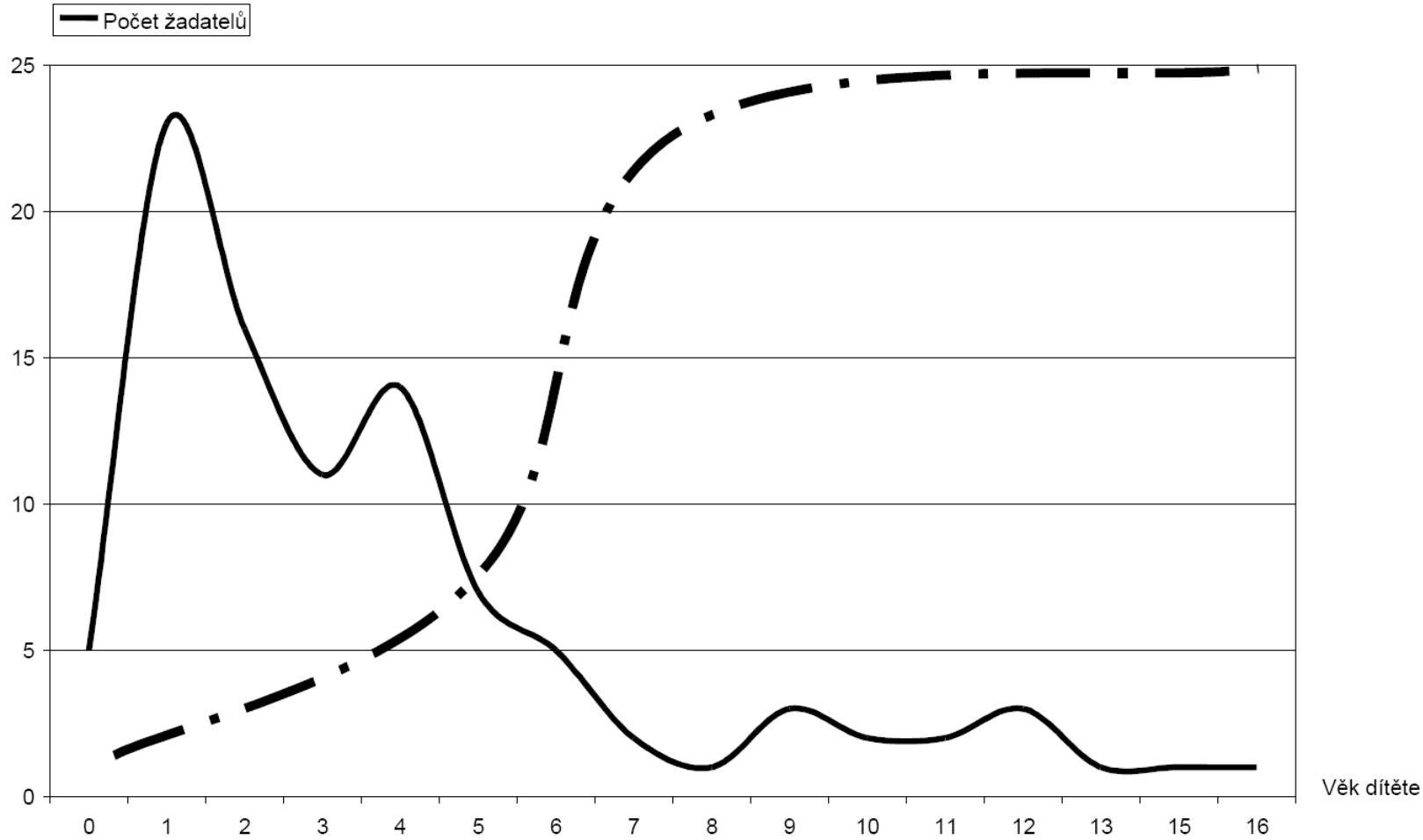

Graf: Ztráta zájmu žadatelů v NRP o děti starší než šest let

Plná čára představuje žadatele o NRP v Městském centru v Praze v letech 1997 – 2000. Graf potvrzuje praktický nezájem o děti starší než šest let. Jako by tyto děti nepotřebovaly rodiče. Čerchovaná čára naznačuje odhad, jak asi roste počet právně volných dětí s věkem (viz disertace.klimes.us).

Člověk není adaptován na ústavy

Po dobu dvou miliónů let se lidi vyvíjeli v užší či širší rodině.

Pokud dítě osiřelo, pak buď zahynulo, nebo se o něj postarala nějaká rodina.

Nikdy nešlo do ústavu.

Ústavy jsou móda z Rakouska-Uherska, kdy se předělávaly sirotčince, eventuálně kdysi bývalá leprosária.

Optimální velikost dětského domova = Profesionální pěstounská péče

Jde to i jinak:

Na 10 tisíc dětí v populaci
Slovinsko a Island nemají žádné dítě v ústavu
Velká Británie 1 dítě
Norsko 2 děti
Rakousko 3 děti
na konci tabulky je **Česká republika – 60 dětí**

Šlesingerová, 2004